

Major Horský vyběhl z podchodu na peron a naskočil do nejbližšího vagonu.

Do odjezdu rychlíku zbývaly necelé dvě minuty. Matně osvětlené nástupiště se vyprazdňovalo; před vagony sice pořád přešlapovalo pár lidí a z okének vlaku na ně zíraly mlčící hlavy, ale i ti už jen čekali, až dá výpravčí povel, vlak se pohne a oni vykonají poslední a osvobozující akt z rituálu loučení, pohlédnou na sebe, prohodí pár posledních, docela zbytečných slov a zamávají si.

Horský odložil kufr k noze, zapráskl dveře a přehodil zajišťovací záklopkou. Zadýchán klusem po schodištích a podchodem, s těžkým zavazadlem v ruce, opřel se v uličce o stěnu a čekal, až se srdce uklidní.

Za dvě hodiny sice odjížděl další rychlík, ale když ho dnes posedla představa, že na velitelství posádky už ani chvíli nevydrží, jinak se zadusí, a když konečně překonal odpor k veliteli a požádal ho o dovolenou, spěchal, aby byl co nejdál.

Ale jeho rozhořčený odpor k převrácenému světu, z něhož prchal, stále více přecházel v pocit, že musí jet co nejrychleji domů, totiž do města, kde kdysi měl domov: Jako by tam musel něco důležitého vyřídit a bylo nebezpečí, že ho někdo předběhne.

Vlastně tam žádný domov neměl. Kdysi přívětivý dvoupatrový dům na předměstí, který jeho rodině před válkou patřil, obsadil národní výbor nájemníky, ti ho bezohledně pustošili a nikdo si nelámal hlavu nad tím, že omítka na domě napůl opadala a schodiště je odpudivě špinavé.

Ale člověk obvykle táhne k místu, kde prožil nejšťastnější léta, i když tam už nic nenajde, jen právě ten sešlý dům. Ostatně ve vzpomínce si jeho šerednost ani neuvědomuje. A tak si tam Horský krátce po válce vymohl aspoň kus podkroví, nad dvěma zpusťšenými poschodími, která kdysi obývali jeho rodiče a sestřina rodina, a přímo pod střechem si upravil malý byt. Domov na troskách domova své rodiny.

Uvykl neklidnému životu, ale i v tom neustálém harcování vojáka z povolání a kdysi slavného jezdce potřeboval stálý bod, už pro vědomí, že má něco jako domov, a to podkroví ho přitahovalo i proto, že když jako jedenáctiletý začal chodit do gymnázia, otec mu dovolil, aby se tam vždycky na léto nastěhoval.

Když si svůj malý byt zařizoval, byl ovšem přesvědčen, že ho k tomu vedou praktické důvody. Potřeboval přece nějaký prostor, kde by uložil věci po rodičích a trofeje z dostihů, které před válkou vítězně absolvoval.

A teď tam měl v jízdárně ještě koně. Svého posledního koně. Musel aspoň občas dohlédnout na jeho ošetřování a projet se na něm, a když už tam byl, uklidit a vyvětrat byt a aspoň noc a den a o dovolené týden dva pobýt mezi důvěrně známými věcmi, druhy jeho mládí a pozdějšími svědky jeho slávy.

Tentokrát však jel doopravdy domů.

Třeba dávno tušil, že taková chvíle přijde, a také to tušení ho řídilo, když si tu osu svého neklidného harcování upravoval: Doupě či úkryt podobný opevnění, kde by našel takovou samotu, že by se v ní mohl setkat sám se sebou. I to je možné.

A dnes sem tedy spěchal, jako by ho zas ovládal šestý smysl vojáka, který předem ví, vůbec ne ve svém mozku, ale v nervech, v bušení srdce, v přecitlivělých smyslech a ve střežhu těla, že se octl u jakési hranice či před rozhodnutím, a snad dokonce na rozhraní života a smrti, a že má nejen poslední příležitost, ale ještě víc povinnost stát se sebou samým, uchýlit se k tomu nejlepšímu, co v sobě nosí, a ujistit se, že to má a že ještě pořád je to on.

To živočišné tušení prožil mnohokrát, vždycky před nějakou důležitou událostí. Znal je nejen u sebe, ale i u svých vojáků. Poznal je ostatně i u koní, které trénoval a jezdil, obvykle před dostihem. Teď ho posedalo také, i když si opakoval, že si vzal jenom pár dní dovolené, aby mohl zmizet z nedýchatelné atmosféry, která se za posledních měsíců v posádce vytvořila.

Rozhodoval se několik dní.

Zpočátku své rozhořčení i nepříjemnou, skoro nesnesitelnou stísněnost potlačoval. Byl přece voják a otrlý jezdcík. Za tři desítky let tak ztvrdil, že si už ani žádné těžkosti či nebezpečí nepřipouštěl. Dnes se však jeho nespokojenost provalila.

Musel něco vykonat.

Čin.

Jakýkoliv. Ale čin!

Choval se jako kůň, jehož nozdry zvětřily ve stáji první závan požáru a kterého ovládl pravěký instinkt rodu, nařídil mu, že musí uniknout, a on se tedy vzepjal, urval se od stání, kopyty rozbil hrazení a vyvrátil veřej. Nemohl už déle dýchat nejistotu, zbabělost ani drobné zrady přátel či zákeřnosti sladce se tvářících nepřátel, o nichž ani dobře nevěděl, jak velkými nepřáteli jsou, tu nepochopitelnou nákazu, která počala v posádce řídit a proměnila ji během několika týdnů v chaotický svět.

Všechno jako by tu zastřela neprůzračná clona a za ní se rozplynuly hranice mezi dobrým a zlým, přátelstvím a nepřátelstvím, pevností a podlostí, spolehlivostí a zradou, odvahou a zbabělostí.

I člověk jako on, ještě včera slavný a zasloužilý, si připadal najednou jako nahý, vysvlečený ze svých činů a dovedností, ze svého směřování i pružin, které ho dosud uváděly do pohybu, ze zvyků, ba i z charakteru. I on byl proměněn v bezmocnou nulu, a jako většině jeho přátel i jemu hrozilo, že se nakonec stane jen mazlavou, měkkou a beztvarou hlinou, která se poddá každé ruce.

Taková atmosféra se šířila jako chorobná a nakažlivá plíseň kanceláři velitelství i po chodbách a zvláště v důstojnickém kasinu.

Nejhorší bylo, že nedokázal pochopit, co se to stalo a jak k tomu mohlo dojít. Jen věděl, že i jeho se ten stav začíná zmocňovat, ne sice jako ustrašenost, ale jako rozhořčení a odhodlání. K činu.

Nevěděl jen k jakému. Nemohl útočit ani se bránit, jako se nelze pohybovat v černém prostoru, jehož hranici neznáme. To bylo nejhorší.

Nenáviděl bezmocnost. Ať prošel čímkoliv, vždycky věděl, před čím stojí, nebo mohl odhadnout, kde je nebezpečí a jak může být silné, a měl možnost něco vykonat. Zažil i beznadějně situace, ale i tenkrát byl jednou ze stran, zde jsem já a tam je to, co mě ohrožuje.

Teď se octl ve vakuu, v trapné prázdnotě.

Jakási skrytá síla rozhodovala a nařizovala. Byla však dál, než dohlédl, někde za lidmi, které řídila. Nedosáhl na ni a nemohl s ní ani promluvit. Nemohl odhadnout její postavení ani zbraně, ba ani důvod jejího jednání. Nevyznal se v tom, jak si vybírá nepřátele a proč, jen viděl, jak se s nikým nedohaduje a nikoho se neptá, jen rozhoduje, jistá si svou pravdou.

Nikdy nebyl naivní. Znal nevraživost mezi důstojníky, jejich touhu po hodnostech a protekcionářství i nevybíravost v prostředcích, které je měly dovést ke kariéře. Všechny ty lidské špatnosti odjakživa existovaly a on s nimi vždycky počítal. Ale i proti nim mohl bojovat. Doposud aspoň mohl.

Teď však tápal. Nevěděl, kde probíhá bojová linie. Nemohl se vyjádřit, na které straně chce být, ani nevěděl, kde je, totiž kam ho ti druzí, jemu neznámí, zařadili.

I tu dělicí čáru, až do vyhlášení úzkostlivě tajenou, stanovil totiž někdo jiný a vůbec nezáleželo na tom, co si Horský sám myslí či co chce, ani na tom, čím byl a co vykonal.

Ostatně stačilo jen změnit úhel pohledu: Podsunout člověku jiné motivy jeho činů, když se to hodilo. Pak šlo všechno dobré vyložit jako špatné či podezřelé. Bojoval, jenže v Anglii, ale pak se mohl stát agentem nepřítele. Nemusel, ale mohl. Mohl! A to stačí – prevence je prevence. Bude-li však odstraněn, začne se mstít. Nemusí, samozřejmě, ale asi bude. Je tedy potenciálním nepřítelem. A nepletl se po osvobození do věcí, od kterých měl jít raději dál?

Horský překonal odpor a šel požádat o dovolenou.

Nový velitel sem přišel před dvěma měsíci. Byl to veterlec. Před válkou začínal u dělostřelců a ještě nedávno u nich sloužil, pak dvakrát povýšil, ale u své zbraně nezůstal. Stal se velitelem paradesančního pluku, Horského představeným! Ten člověk snad vůbec nikdy neseseděl v letadle. A padákem určitě neskákal.

Dokonce se na něj z předválečné doby matně pamatoval. Z Košic. Byl to bezvýznamný poručík. Všichni důstojníci v posádce ho pokládali za neschopného, dokonce i onoho vojenského kamarádství ve službě i v zábavě, na němž si zakládali.

Horský byl v té době už kapitánem u jezdeckého pluku a známým jezdcem. Nejen velitel pluku, ale i generálové, kteří do posádky přijížděli, s ním jednali jako se sobě rovným. Byl zván i do společnosti, která přijímala jen málokoho z jeho vojenských druhů.

Už tenkrát mu ten člověk nesahal ani ke kolenům. Nevšímal si ho. Ale teď jím opovrhoval, a když někým opovrhoval, pak ho i nenáviděl.

Každý člověk se ovšem může změnit. Léta je nenápadný, ale když přijde rozhodující chvíle, dokáže obdivuhodné činy. Jenže tenhle přežíval válku jako pojišťovací agent!

Třeba se už jako pojišťovací agent narodil, jen to hned nepoznal. A možná že se tenkrát pro svou povahu i trápil, chtěl být hrdinou a věřil, že stačí vstoupit do armády a své povinnosti horlivě a řádně konat. V míru se jeho pravá povaha opravdu nemusela projevit. Poznal ji, až když rozpustili armádu a on dostal poprvé strach a ten ho pak vedl; udělal z něj pojišťovacího agenta a naučil ho vyhýbat se bývalým kamarádům. Ale potom měl zůstat tam, kam ho osud zavál.